

عنوان مقاله:

سنجش نسبت ضرب های ریتم ۸/۶ در رنگ های موسیقی دستگاهی ایران (۱۲۸۴ - ۱۳۵۷ش).

محل انتشار:

مجله هنرهای زیبا: هنرهای نمایشی و موسیقی، دوره 26، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسندگان:

محمد رضا شرایلی - کارشناسی ارشد موسیقی شناسی (اتنوموزیکولوژی)، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

ساسان فاطمی - استاد، دانشکده هنرهای نمایش و موسیقی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

رنگ ها به عنوان گونه ای شناخته شده از موسیقی موزون دستگاهی ایران اغلب با ریتم معمول ۸/۶ در منابع مکتوب موسیقی ثبت و ضبط شده اند. در تئوری موسیقی غربی کسر میزان ۸/۶ جزء ریتم های ترکیبی دوضربی است که هر ضرب آن قابل قسمت بر سه است. تساوی کشش دو ضرب اصلی در هر میزان از مشخصات ذاتی این ریتم غربی است که در نت نویسی موسیقی نظری معاصر ایران هم اغلب مورد پذیرش قرار گرفته است اما نمونه اجراهای ضبط شده از این گونه ی موسیقایی از صدواندی سال پیش به این طرف نشان از ماهیتی منعطف و غیرمتساوی در اجرای رنگ های موسیقی دستگاهی ایران دارد. از حدود پنجاه سال پیش موسیقی دانانی به بیان این تفاوت در نگارش و اجرای ریتم ۸/۶ ایرانی پرداخته و برخی نیز پیشنهادهایی برای نوع نگارش غیرمتساوی ضربان های اصلی آن ارائه داده اند. این پژوهش ضمن مرور آرای متفاوت گذشتگان تا تازه ترین ایده های نظری، با تحلیل رایانه ای نمونه های صوتی از نخستین دوره ی ضبط موسیقی ایرانی در ۱۲۸۴ش. تا نمونه هایی از دهه ی ۱۳۵۰ش. میزان تفاوت دقیق زمانی میان کشش های ضرب اول و دوم را استخراج کرده و نشان می دهد این ریتم منعطف قابلیت اجرای دو ضرب مساوی به نسبت ۵۰٪ تا دو ضرب نامساوی به نسبت ۶۲.۵٪ به ۳۷.۵٪ را داراست.

کلمات کلیدی:

رنگ، ریتم ۸/۶، موسیقی دستگاهی ایران، نت نویسی موسیقی ایرانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1774895>

